

Redzes veselības profilakse Latvijā

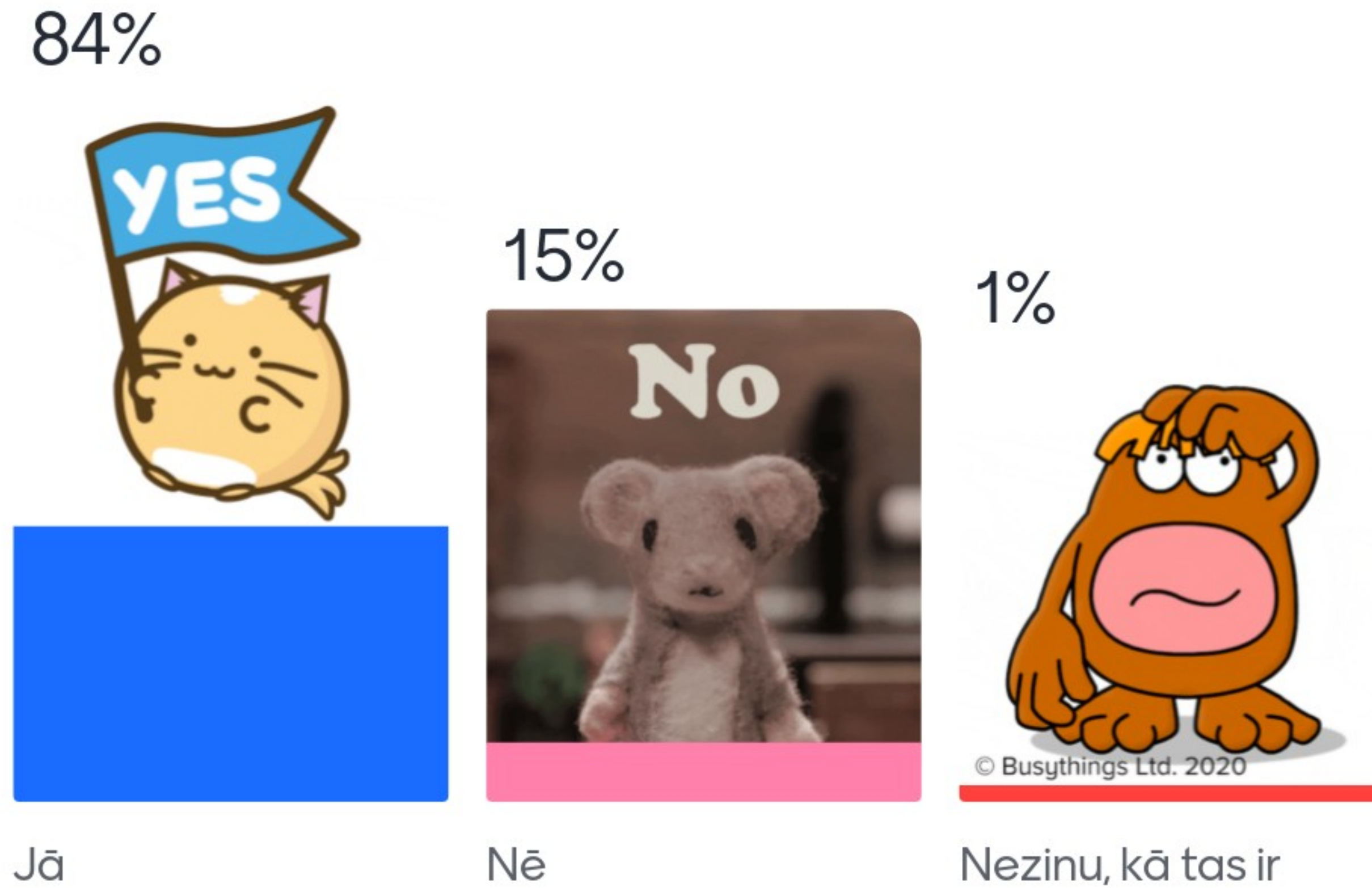
optometristes Aija Makovska un Ilze Dilāne
23.08.2024.

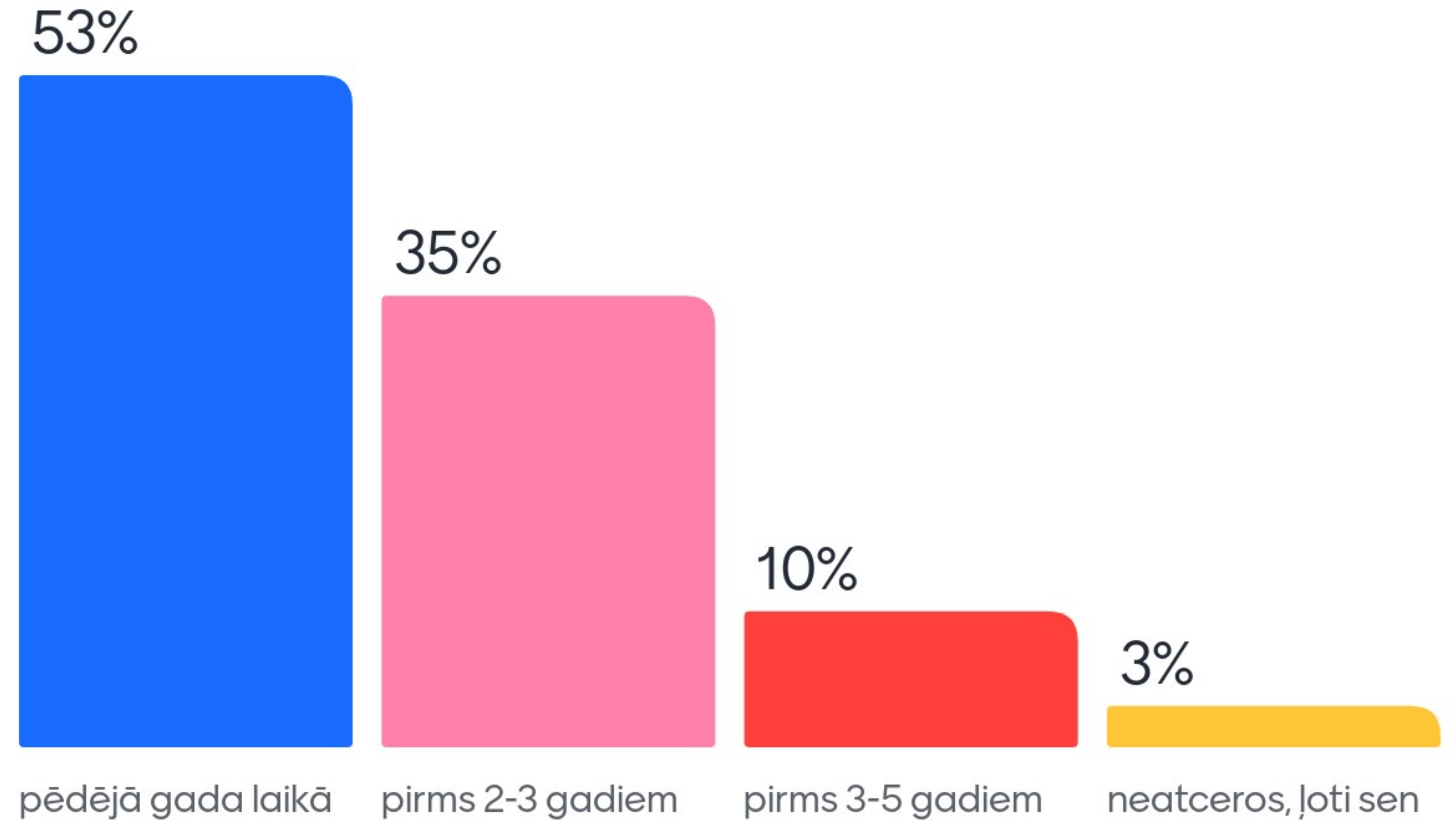
Instructions

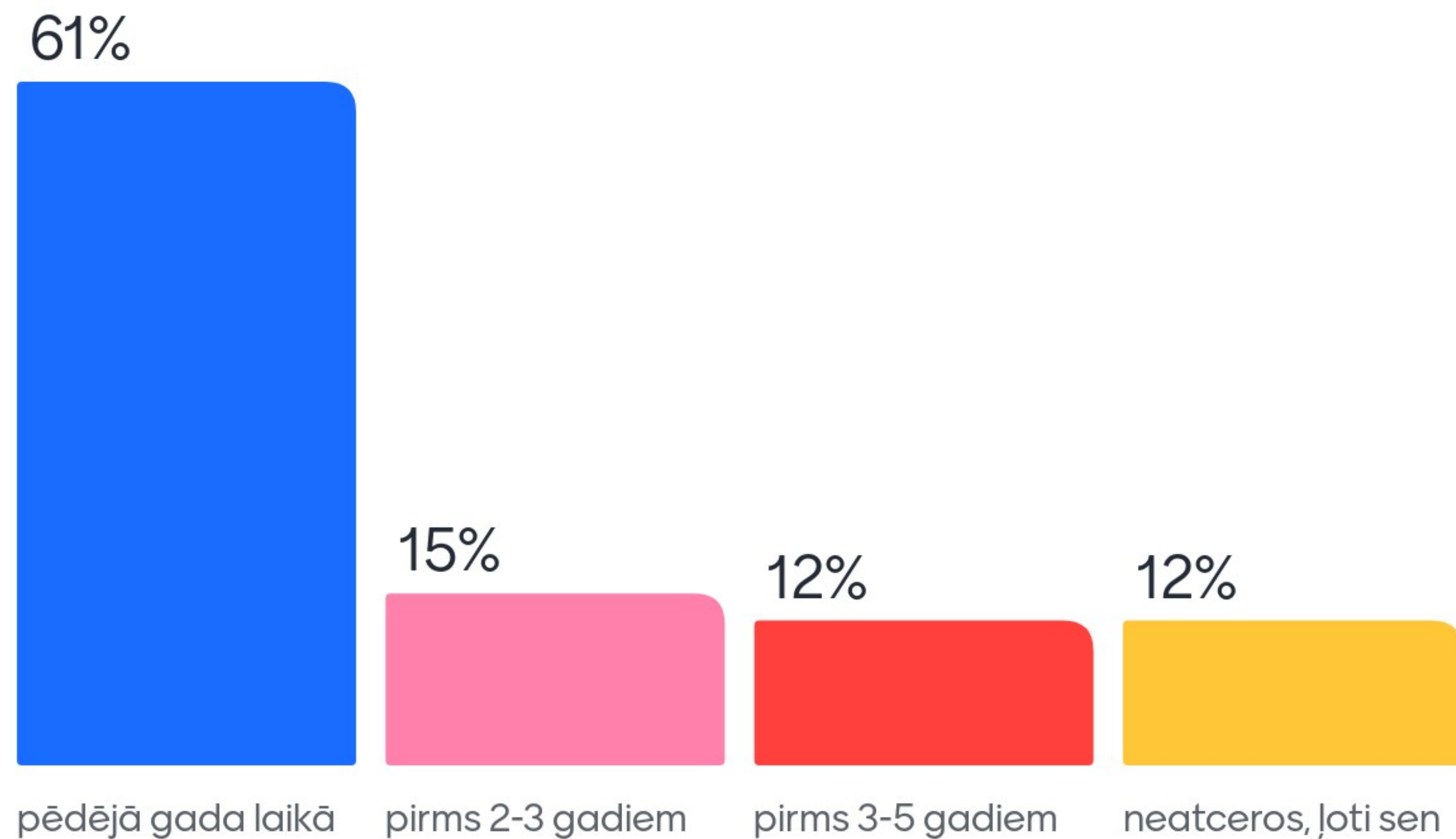
Vai Jūs esat kādreiz interaktīvi iesaistījies prezentācijā?

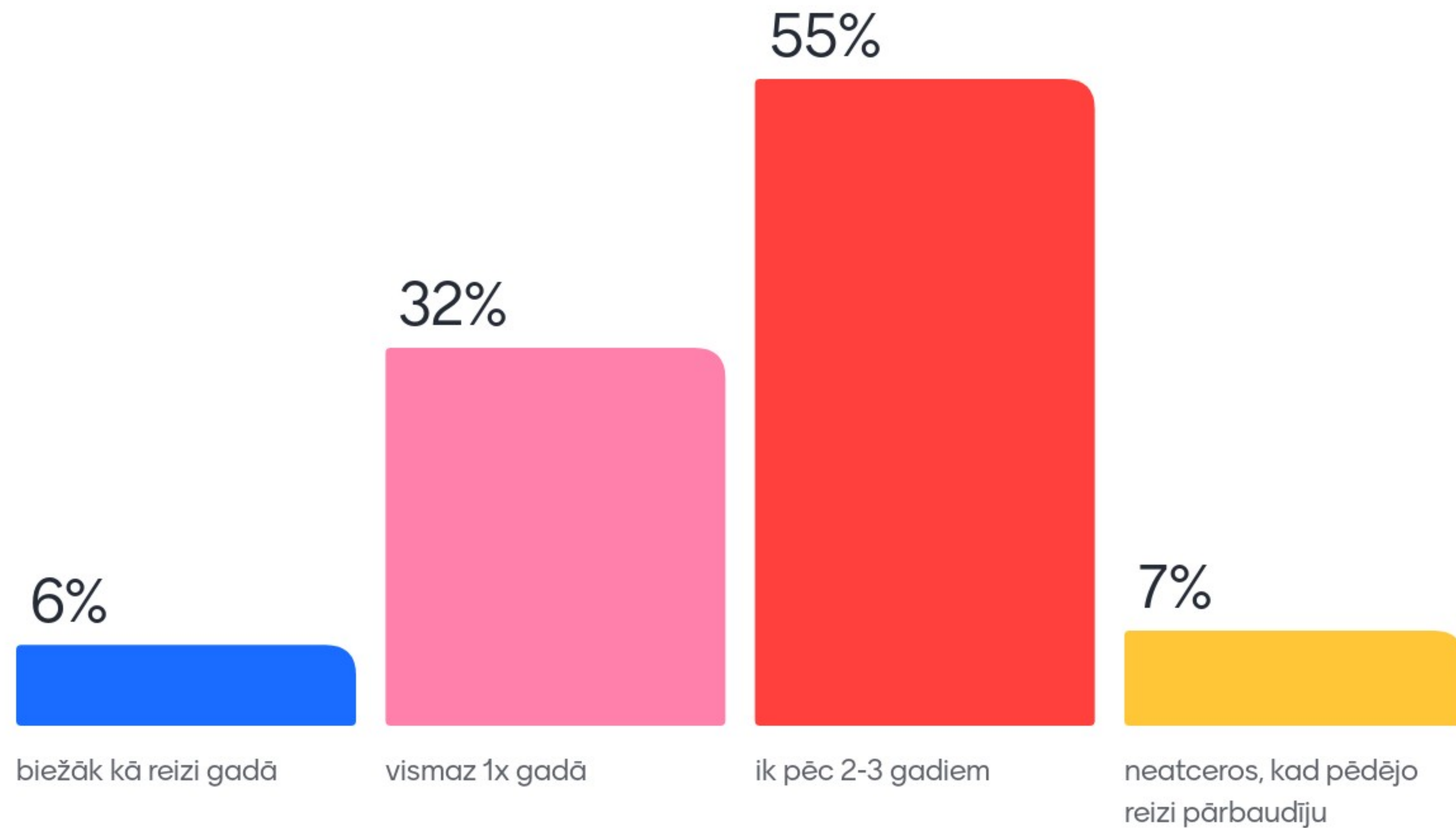
Jautājums logopēdiem - Kad Jūs pēdējo reizi pārbaudījāt savu redzi?

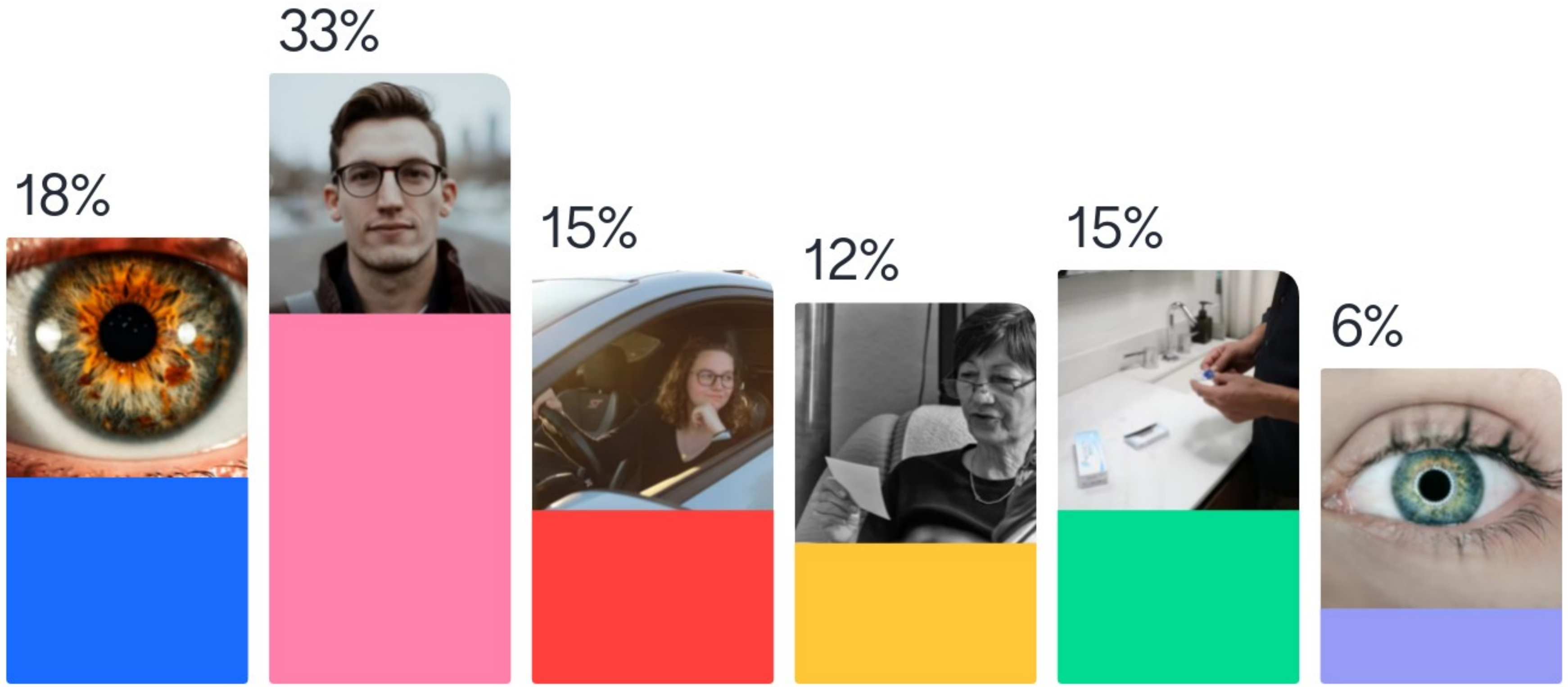
Jautājums optometristiem - Kad Jūs pēdējo reizi pārbaudījāt savu redzi?

Cik bieži Jūs pārbaudāt savu redzi?

Vai Jūs lietojat kādu redzes korekcijas līdzekli?

Nē, man ir laba redze

Brilles pastāvīgai valkāšanai

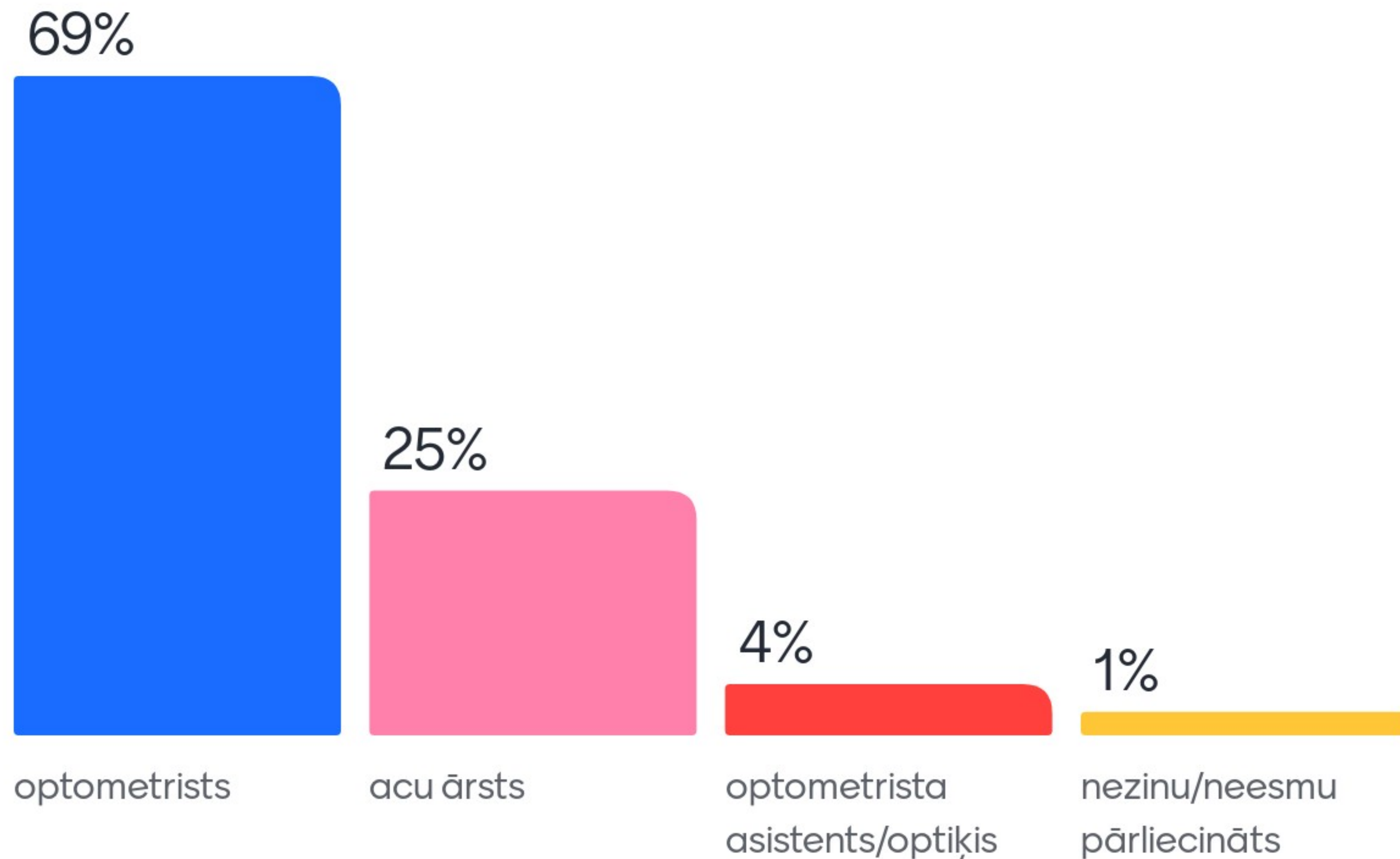
Brilles tikai tālumam

Brilles tikai tuvumam

Kontaktlēcas

Man ir veikta refraktīvā ķirurģija

Kurš redzes speciālists izrakstīja vai nozīmēja Jūsu esošo redzes korekciju?

Dzīves laikā redze un acis mainās

No
dzimšanas
līdz skolas
vecumam

Skolas
vecums
līdz jauns
pieauguša
is

Briedums

Senioru
vecums

Optometrists vs Ophthalmologists

Abi ir redzes aprūpes speciālisti

Sniedz konsultācijas redzes
aprūpes jautājumos

Nav nepieciešams nosūtījums

2

Optometrists

- veic redzes pārbaudi – novērtē pacienta **redzes funkcijas** un redzes orgānu struktūras
- nozīmē redzes korekcijas līdzekļus – brilles, kontaktlēcas, vājredzības korekcijas līdzekļus
- īsteno redzes funkciju terapiju, lai atjaunotu sabalansētu redzes sistēmas darbību
- konsultē par redzes profilakses un ergonomikas jautājumiem
- pie konkrētām atradnēm vai aizdomām – nosūta pacientu pie oftalmologa vai cita veselības aprūpes speciālista

Oftalmologs

- veic redzes pārbaudi – novērtē pacienta redzes funkcijas un **redzes orgānu struktūras**
- veic ķirurģiskas un medicīniskas manipulācijas (tostarp – redzes lāzerkorekciju u.c. invazīvas korekcijas metodes)
- ārstē acu slimības – nozīmē medikamentozas terapijas un veic slimību uzraudzību
- konsultē par profilaktisku redzes/ acu veselības uzturēšanu
- arvien biežākā prakse – nosūta pacientu pie optometrista redzes korekcijas līdzekļa izrakstīšanai

Misija – pacientiem pareizi piemeklētas, precīzi izgatavotas brilles!

- Optometrista asistents
- Optiķis
- Optikas konsultants

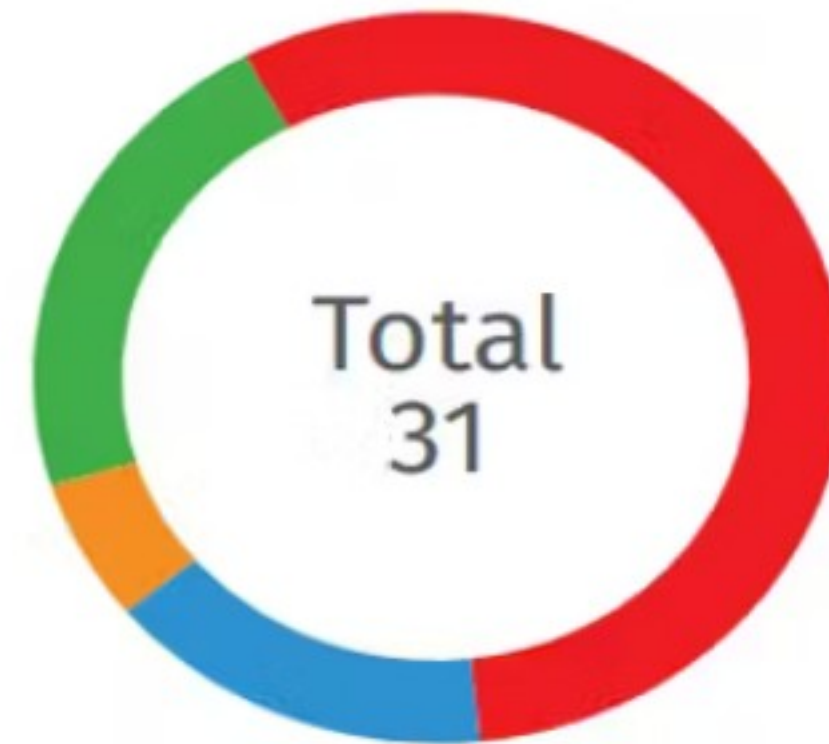

Vai ir nepieciešama īpaša izglītība/kursi, lai veiktu redzes pārbaudi bērniem?

Yes
7
22,5%

Other
2
6,45%

Not permitted
5
16,1%

No
18
58%

https://www.ecoo.info/wp-content/uploads/2020/10/ECOO-BlueBook-2020_website.pdf

Pasaules Veselības organizācija savā atzinumā par redzes problēmām un to risināšanu "World Report on Vision" (2019) uzsver:

"Redze bērna attīstībai ir ārkārtīgi svarīga jau no paša piedzimšanas brīža. [...] No agras bērnības līdz pusaudža vecumam redze nodrošina piekļuvi mācību materiāliem un ir būtiska izglītības ieguvē.

Redze veicina sociālo prasmju attīstību, lai sekmētu draudzību, stiprina pašapziņu un uztur labklājību.

Tā ir svarīga arī dalībai sporta un sabiedriskajās aktivitātēs, kas ir būtiskas fiziskai attīstībai, garīgajai un fiziskajai veselībai, personiskajai identitātei un socializācijai."

Vecums	Redze vai redzes asums
6 nedēļas	fiksē skatu, pagriež galvu uz gaismas pusi; stabilizējas binokulārā redze
8 nedēļas	acu kontakts ar māti, fiksē skatu un seko priekšmetam
2–3 mēneši	intensīvs acu kontakts; sāk atpazīt krāsas
3–6 mēneši	aktīvi spēlējas, aplūko rokas, sniedzas uz priekšu pēc mantiņām; izveidojas stereoredze
7–10 mēneši	sāk ievērot sīkas lietas, pieskaras tām, bāž mutē
11–12 mēneši	labi orientējas mājās, atšķir ģimenes locekļus
1 gads	0,1, 0,3–0,6; atpazīst cilvēkus, pazīst bildes
2 gadi	0,2–0,4
3–4 gadi	0,5–1,0; attīstās redzes pieredze un redzes atmiņa
5 gadi	0,5–1,0; raksturīga laba krāsu un toņu izjūta
7 gadi	0,9–1,0

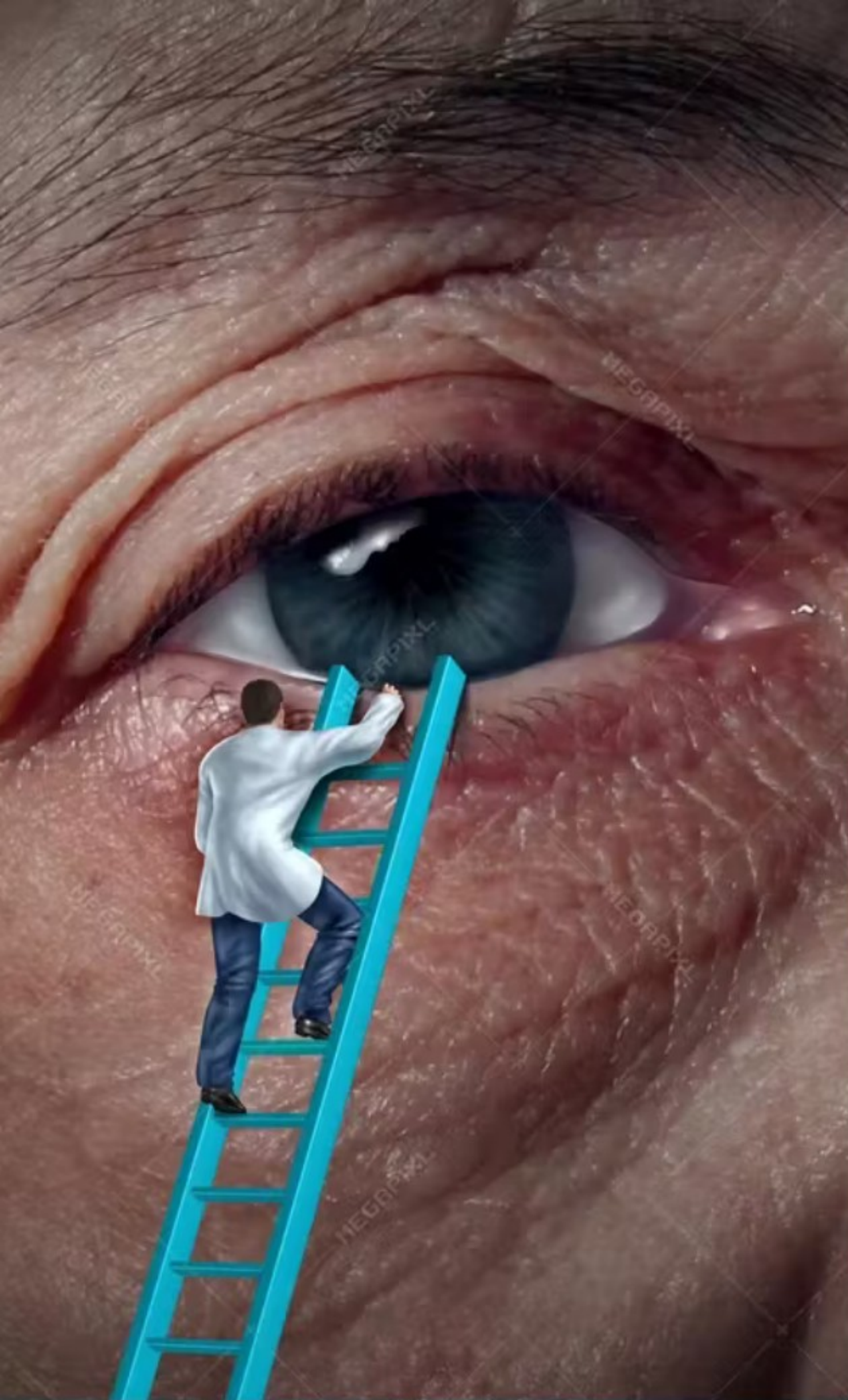
Redzes attīstība

Metode	Indikācijas nosūtīšanai	Rekomendējamais vecums					
		jaundzimušais līdz 6 mēn.	6-12 mēn.	1-3 gadi	3-4 gadi	4-5 gadi	ik pēc 1-2 gadiem virs 5 g.v.
sarkanā refleksa tests	iztrūkst, balts, blāvs, necaurredzams vai asimetrisks	o	o	o	o	o	o
acu ārējā apskate	strukturālas anomālijas, piem., ptoze	o	o	o	o	o	o
zīlīšu izvērtēšana	neregulāra forma, dažāda platuma, vāja vai nevienāda reakcija uz gaismu	o	o	o	o	o	o
sekošana un skatiens fiksēšana - redzes spēja	iztrūkst vai vāja	zīdains spēj sadarboties ≥3 mēn. vec.	o	o			
radzeņu reflekss	asimetrisks vai nobīdīts	zīdains spēj sadarboties ≥3 mēn. vec.	o	o	o	o	o
skrīnings ar aparatūru	neiztur pārbaudes kritērijus		zīdains spēj sadarboties ≥6 mēn. vec.	o	o	o	o
aizklāšanas tests	neaizklātās acs refleksācijas kustība				o	o	o
redzes asums tālumā (monokulāri)	Zemāks par 0,4 ar jebkuru aci vai 2 rindu atšķirība				o	o	o
	Zemāks par 0,5 ar jebkuru aci vai 2 rindu atšķirība					o	o

<https://publications.aap.org/pediatrics/article/137/1/e20153597/52806/Procedures-for-the-Evaluation-of-the-Visual-System?autologincheck=redirected>

Profilaktiskās redzes pārbaudes vadlīnijas. Redzes skrīnings ir būtisks redzes un sistēmisko traucējumu atklāšanā.

Ir nepieciešama redzes speciālista konsultācija, ja

- Bērna acis nav vienāda lieluma vai ir ļoti lielas
- Acu sārtie refleksi nav sārti, tie ir dzeltenīgi vai pelēki
- Bērns pastāvīgi berzē acis, tās ir kairinātas, niez
- Acis ilgstoši ir apsārtušas
- Skatoties actiņas tiek miegtas
- Bērns šķielē
- Vērojama pastiprināta jutība pret gaismu
- Acis pārmērīgi asaro
- Bērns sūdzas, ka slikti redz

Kā logopēdam rīkoties, ja ir aizdomas par acu vai redzes traucējumiem?

- Jānosūta pie optometrista

- ja ir aizdomas par redzes funkcionāliem traucējumiem, piemēram,
 - miedz acis
 - slīpi skatās
 - sūdzās par acu nogurumu
 - neredz skolā uz tāfeles
 - pārejošu redzes miglošanos

- Jānosūta pie acu ārsta

- ja ir aizdomas par acu saslimšanām, piemēram,
 - sarkanas acis
 - izmainītas/nevienādas acu spraugas
 - pastiprināti mirkšķina
 - sūdzās par acu sāpēm
 - pēkšņi pazudusi redze

Cik bieži redze un acis ir jāpārbauda?

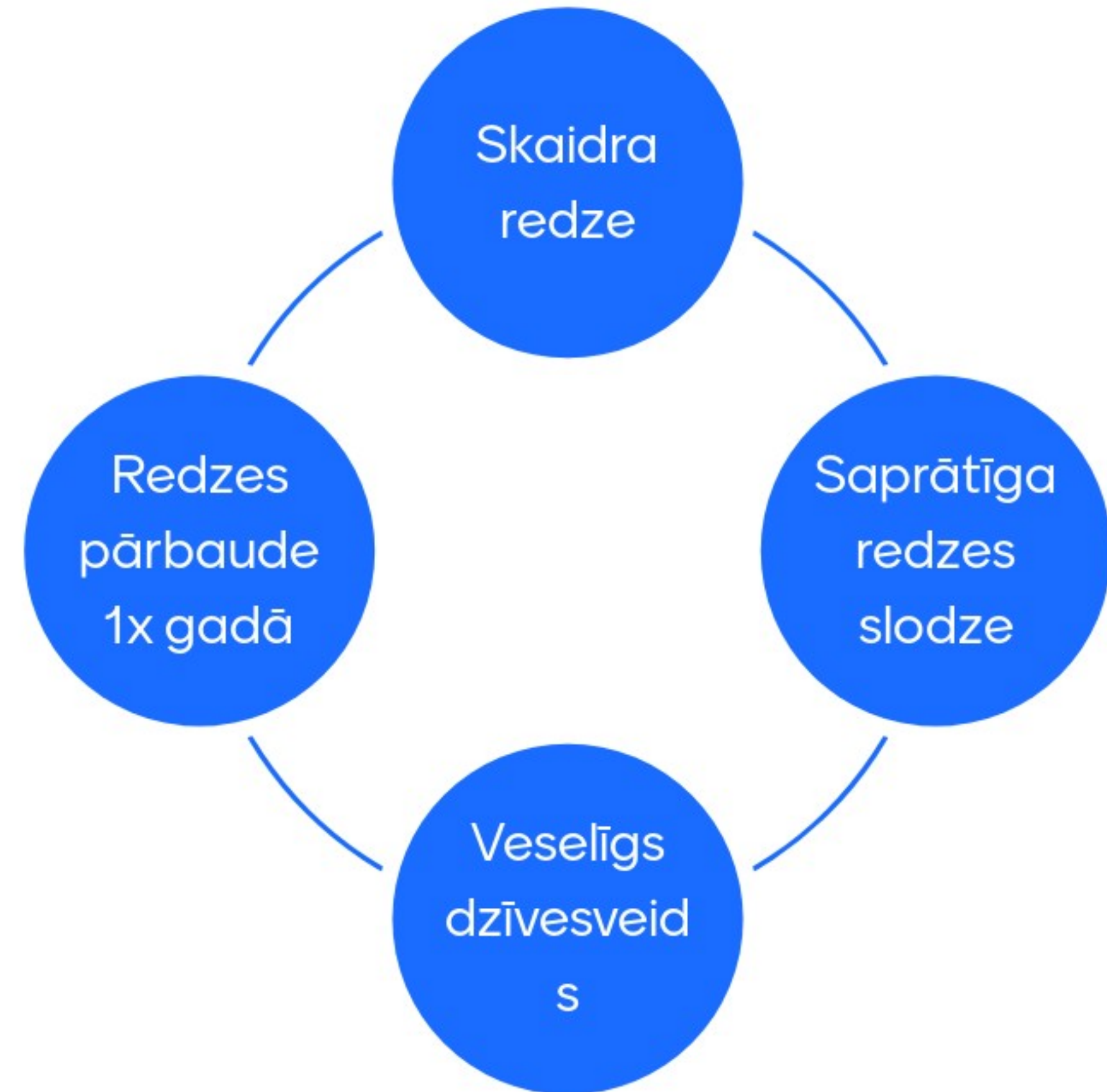
Ja nav nekādu sūdzību un cilvēks ir vispārēji vesels, tad tiek rekomendēts ik pēc 2 gadiem.

Ja jau ir atklātas kādas redzes patoloģijas vai novirzes no normas, tad saskaņā ar uzraugošā redzes aprūpes speciālista - optometrista vai acu ārsta - nozīmēto plānu.

Ja ir kādas vispārējās sistēmiskās saslimšanas, tad saskaņā ar speciālistu vai ģimenes ārsta vadlīnijām.

Veselas acis un laba redze

Paldies par uzmanību! Kontaktinformācija: Aija Makovska aija.makovska@opticguru.lv, Ilze Dilāne ilze.dilane@bkus.lv

3 questions
0 upvotes